

Minister Klimatu i Środowiska

DGO-OPZ.0500.6.2026.MK
4340662.17703563.14385527
Warszawa, 11-05-2026

Dotyczy: odpowiedzi na interpelację Posła Krzysztofa Piątkowskiego i Pani Poseł Ewy Kołodziej (znak: K10INT16646).

Temat: brak skutecznych mechanizmów finansowania i realizacji działań na wielkoobszarowych terenach zdegradowanych

---

Pan

Włodzimierz Czarzasty

Marszałek Sejmu RP

Szanowny Panie Marszałku,

odpowiadając na interpelację nr K10INT16646 Pana Posła Krzysztofa Piątkowskiego i Pani Poseł Ewy Kołodziej w sprawie braku skutecznych mechanizmów finansowania i realizacji działań na wielkoobszarowych terenach zdegradowanych, poniżej przedstawiam następujące informacje.

Na wstępie podkreślić należy, że działania na wielkoobszarowych terenach zdegradowanych (WTZ) są traktowane jako priorytet Rządu RP, zatem zostały uwzględnione jako jeden z elementów zadania nr 39 „Likwidacja miejsc nielegalnego magazynowania odpadów niebezpiecznych” w wykazie priorytetów polityki członków Rady Ministrów.

W celu rozwiązania problemu składowisk i innych miejsc gromadzenia odpadów na terenach państwowych zakładów przemysłowych, które powstały w przeszłości przed obowiązywaniem szczegółowych, współczesnych przepisów regulujących gospodarowanie odpadami i ochronę środowiska (tj. przed 1 października 2001 r.), przyjęto ustawę z dnia 16 czerwca 2023 r. o wielkoobszarowych terenach zdegradowanych¹, tzw. ustawę o WTZ. W załączniku do ustawy o WTZ

---

¹ (Dz. U. z 2023 r. poz. 1719)

wymienionych jest pięć terenów², które uznano za wymagające podjęcia pilnej interwencji w celu zabezpieczenia życia i zdrowia ludności oraz stanu środowiska. Jednostki samorządu terytorialnego (JST) w miarę dostępności odpowiednich środków finansowych zobowiązane są do przeprowadzenia na tych terenach najpierw szczegółowego badania i oceny występujących zanieczyszczeń, a następnie zabezpieczenia lub zagospodarowania historycznych odpadów i ograniczenia wpływu wywołanego przez nie na środowisko i zdrowie ludzi.

Odpowiadając na pytanie 1. dotyczące „problemu braku ciągłości działań pomiędzy etapem przygotowania dokumentacji a etapem faktycznej rekultywacji wielkoobszarowych terenów zdegradowanych” oraz pytanie 2. dotyczące zarzutu, że „znaczne środki publiczne przeznaczane są na opracowania analityczne, bez gwarancji realizacji działań naprawczych” uprzejmie informuję, co następuje.

Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO)³ daje możliwość pozyskania finansowania na kompleksową ocenę stanu środowiska oraz przygotowanie projektu planu poprawy stanu środowiska na WTZ (ok. 100 mln zł). Informuję również, że Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW) w dniu 4 lipca 2025 r. uruchomił uzupełniający program⁴, który umożliwia sfinansowanie podatku VAT dla projektów na WTZ finansowanych ze środków KPO. Całkowite wnioskowane wsparcie w ramach programu wynosi ok. 22 mln zł.

Przedsięwzięcia związane z poprawą stanu środowiska na WTZ cechują się znacznym poziomem skomplikowania. Obecnie nie są również dostępne dla tych terenów pełne dane o rozmieszczeniu, zasięgu, składzie i ilości występujących zanieczyszczeń. Co istotne, są to zanieczyszczenia wielkoskalowe o charakterze historycznym. Z tego względu JST właściwe dla rozpoznanych WTZ realizują obecnie projekty rozpoznawczo-analityczne w ramach inwestycji B3.2.1 KPO pn. „Inwestycje w neutralizację ryzyka i rekultywację wielkoobszarowych terenów przemysłowych i Morza Bałtyckiego”. Po ich zakończeniu JST będą posiadać pełną wiedzę na temat zanieczyszczeń występujących na WTZ, jak również będą opracowane plany poprawy stanu środowiska na WTZ niezbędne do podjęcia dalszych działań związanych z poprawą stanu środowiska, tj. m.in.:

- usuwania odpadów ze składowisk historycznych odpadów przemysłowych lub miejsc gromadzenia historycznych odpadów przemysłowych lub zabezpieczenia

---

² Tereny:

- Zakładów Chemicznych „Zachem” w Bydgoszczy,
- Zakładów Chemicznych „Organika-Azot” w Jaworznie,
- Zakładów Chemicznych „Tarnowskie Góry” w Tarnowskich Górach,
- Zakładów Przemysłu Barwników „Boruta” w Zgierzu,
- Zakładów Włókien Chemicznych „Wistom” w Tomaszowie Mazowieckim.

³ Inwestycja B3.2.1 „Inwestycje w neutralizację ryzyka i rekultywację wielkoobszarowych terenów przemysłowych i Morza Bałtyckiego”

⁴ „Współfinansowanie przedsięwzięć realizowanych w ramach inwestycji B3.2.1 Krajowego Planu Odbudowy” [<https://www.gov.pl/web/nfosigw/wspolfinansowanie-przedsiwziec-realizowanych-w-ramach-inwestycji-b321-krajowego-planu-odbudowy>]

- ich powierzchni lub ich rekultywacji, a także zagospodarowania odpadów wytwarzanych w wyniku tych działań, przetwarzania tych odpadów,
- rekultywacji gruntów,
  - remediacji w przypadku gdy stwierdzono zanieczyszczenie powierzchni ziemi,
  - przeprowadzenia działań na rzecz ochrony wód powierzchniowych lub podziemnych lub powierzchni ziemi, w szczególności budowy nieprzepuszczalnych barier poziomych lub pionowych lub systemów studni, lub pomp i oczyszczalni pozwalających na oczyszczanie wód, lub barier reaktywnych oczyszczających wody podziemne, lub kaskad i systemów napowietrzania wód, lub poletek służących fitooczyszczaniu wód, lub innych urządzeń lub instalacji służących oczyszczaniu wód - w przypadku gdy występuje zagrożenie zanieczyszczeniem wód powierzchniowych lub podziemnych lub powierzchni ziemi,
  - odtwarzania elementów przyrodniczych, o ile jest to konieczne,
  - monitoringu stanu środowiska lub monitoringu stabilności geotechnicznej odpadów składowanych lub zgromadzonych na danym terenie w trakcie wykonywania ww. działań.

Obecnie nie występuje zatem brak ciągłości pomiędzy etapem przygotowawczym a właściwymi działaniami w terenie. Żadna JST odpowiedzialna za WTZ nie jest obecnie w pełni gotowa do rozpoczęcia faktycznych prac dotyczących poprawy stanu środowiska. Prowadzone działania mają charakter etapowy, co wynika ze złożoności i specyfiki poszczególnych WTZ, utrudniającej realizację całego zakresu prac w ramach jednego projektu lub pozyskanie finansowania z jednego źródła.

Zakłada się, że aktualnie wykonywane projekty na WTZ finansowane z KPO dadzą podstawę do pozyskania dalszego finansowania ze środków unijnych w przyszłości na etapie projektów inwestycyjnych dotyczących poprawy stanu środowiska na WTZ, których realizacja doprowadzi do eliminacji zagrożeń występujących na tych terenach. Aktualnie prowadzone są już prace nad przygotowaniem Wieloletnich Ram Finansowych na lata 2028-2034. Należy podkreślić, że nie byłoby możliwe ubieganie się o te środki bez wcześniejszego przygotowania odpowiedniej dokumentacji finansowanej ze środków KPO. Warto również wyjaśnić, że pozyskanie środków Unii Europejskiej na realizację tych wieloletnich i kosztownych przedsięwzięć jest jednym z celów zarówno ustawy o WTZ, jak i inwestycji przygotowawczych realizowanych ze środków KPO.

Odnosząc się do pytania 3. dotyczącego wskazania konkretnych źródeł finansowania, które przewidziano na etap realizacyjny, podkreślić należy, że źródła finansowania badań i oczyszczania WTZ z zanieczyszczeń zostały wskazane wprost w art. 18 ust. 3 ustawy o WTZ. Działania te mogą być finansowane ze środków:

- 1) Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększenia Odporności;
- 2) Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego;

- 3) Funduszu Spójności;
- 4) Funduszu InvestEU;
- 5) innych pozyskanych przez właściwy organ;
- 6) własnych gminy.

Należy zauważyć, że regulacja zawarta w pkt 5) dopuszcza szerokie spektrum finansowania ze źródeł zewnętrznych, w tym również publicznych, jak chociażby środki budżetu państwa – który już jest w praktyce zaangażowany w finansowanie inwestycji B3.2.1 KPO.

Ponadto, zgodnie z art. 18 ust. 4, koszty te mogą być finansowane również ze środków NFOŚiGW lub wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej w przypadku, gdy nie mogą być objęte w całości finansowaniem ze środków wskazanych w art. 18 ust. 3.

Jak wspomniano powyżej obecnie MKiŚ podejmuje także działania mające na celu stworzenie możliwości finansowania działań inwestycyjnych ze środków UE w perspektywie finansowej 2028– 2034.

Odnosząc się do pytania 4. dotyczącego planowanych zmian legislacyjnych w celu zapewnienia pełnego finansowania działań związanych z poprawą stanu środowiska na WTZ ze środków budżetu państwa uprzejmie informuję, że aktualnie Ministerstwo Klimatu i Środowiska nie identyfikuje potrzeby zmian ustawy o WTZ, gdyż wskazany w ustawie katalog źródeł finansowania jest kompletny i pozwala na pozyskanie środków z wielu różnych źródeł. Aktualnie nie toczą się i nie są w najbliższym czasie planowane prace związane ze zmianą tej ustawy. Co więcej, analizując ewentualną możliwość nowelizacji przedmiotowej ustawy, należy mieć na względzie trwające prace w ramach wyżej opisanej inwestycji B3.2.1 KPO. Wprowadzane w ustawie rozwiązania realizują wymagania kamienia milowego KPO - B14L „Wejście w życie ustawy umożliwiającej kompleksowe eliminowanie negatywnego wpływu na środowisko na wielkoobszarowych terenach przemysłowych”. Kamień milowy B14L został już osiągnięty. Z kolei wykonanie zadań wskazanych w ustawie o WTZ realizuje kolejny kamień milowy KPO – B16L „Zbiory dokumentacji przygotowane na potrzeby inwestycji związanych z negatywnym oddziaływaniem na środowisko wybranych wielkoobszarowych terenów zdegradowanych oraz materiałów niebezpiecznych zatopionych na dnie Morza Bałtyckiego” z terminem realizacji przypadającym na koniec sierpnia 2026 r. Należy zatem wskazać, że zmiana przepisów ustawy o WTZ przed zakończeniem prac związanych z wdrażaniem KPO może doprowadzić do naruszenia trwałości osiągniętego kamienia milowego B14L oraz uniemożliwienia osiągnięcia kamienia milowego B16L.

Odpowiadając na pytanie 5. dotyczące propozycji zmiany charakteru zadań realizowanych przez gminy z zadań własnych na zadania zlecone z zakresu

administracji rządowej, wraz z zapewnieniem adekwatnego finansowania, zwracam uwagę, że stanowisko w tej sprawie zostało wyrażone w Stanowisku Rządu wobec poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o wielkoobszarowych terenach zdegradowanych oraz ustawy – Prawo ochrony środowiska (druk nr 1347). Rząd zwrócił uwagę, że ta propozycja niesie ze sobą istotne skutki dla budżetu państwa, które nie zostały szczegółowo oszacowane. Co więcej, do czasu wykonania kompleksowych ocen stanu środowiska na WTZ w ramach projektów realizowanych z KPO oszacowanie takie nie jest możliwe. Wskazano również, że formalne nałożenie w ustawie o WTZ obowiązków na budżet państwa nie gwarantuje jeszcze zapewnienia tych środków w przypadku ich braku. Biorąc pod uwagę sytuację budżetu państwa i procedurę nadmiernego deficytu wysoce prawdopodobny jest brak możliwości przeznaczenia dodatkowych środków z budżetu państwa na sfinansowanie zadań wynikających z ustawy o WTZ. Zdaniem MKiŚ mechanizm pozwalający na pozyskanie na cele związane z poprawą stanu środowiska na WTZ środków Unii Europejskiej jest właściwy z uwagi na skalę i bezprecedensowy charakter tego rodzaju przedsięwzięć.

Odpowiadając na pytanie 6. „Jak rząd ocenia adekwatność obecnych limitów finansowych w programach realizowanych przez NFOŚiGW w stosunku do rzeczywistych kosztów rekultywacji tych terenów?” w pierwszej kolejności należy zauważyć, że nie jest jasne jak rozumieć użyty w pytaniu zwrot: „limitów finansowych w programach realizowanych przez NFOŚiGW”. Istnieje wątpliwość, czy chodzi tutaj wyłącznie o środki krajowe dostępne w programach priorytetowych realizowanych przez NFOŚiGW, czy również o środki europejskie z programów, w których wdrażanie jest zaangażowany NFOŚiGW.

Z uwagi na ograniczoną dostępność środków krajowych i szerokie spektrum działania NFOŚiGW w obszarze ochrony środowiska i transformacji energetycznej, środki krajowe będące w dyspozycji NFOŚiGW nie mogą być traktowane jako główne źródło finansowania przedsięwzięć na obszarach WTZ. Środki NFOŚiGW mają w tym zakresie co do zasady charakter uzupełniający i komplementarny, co wynika bezpośrednio z regulacji zawartej w art. 18 ust. 4 ustawy o WTZ.

Do czasu zakończenia przez JST odpowiedzialne za WTZ prac analitycznych finansowanych z KPO nie będą też znane rzeczywiste koszty poprawy stanu środowiska na tych terenach ani nawet wiarygodne szacunki tych kosztów. Dopiero po uzyskaniu tych danych możliwa będzie ocena adekwatności istniejących źródeł finansowania do rzeczywistych kosztów rekultywacji.

Analizując pytanie 7. dotyczące wydłużenia terminów kwalifikowalności wydatków, zauważyć należy, że inwestycje realizowane na WTZ są wspierane z różnych źródeł finansowania, które pochodzą zarówno ze środków krajowych, jak i unijnych.

O ile programy wsparcia realizowane przez NFOŚiGW ze środków krajowych mogą w znacznym stopniu podlegać modyfikacjom, w tym także w zakresie wydłużenia terminów ich realizacji, o tyle programy realizowane w oparciu o środki zagraniczne lub unijne cechują się znacznie mniejszą elastycznością wprowadzania zmian, co dotyczy także terminów kwalifikowalności wydatków. Należy podkreślić, że w przypadku programów realizowanych przy udziale środków unijnych końcowe terminy kwalifikowalności wydatków wynikają z przepisów oraz dokumentów programowych UE, co oznacza, że nie podlegają swobodnemu przesuwaniu.

Odnosząc się do pytania 8. „Czy prowadzone są analizy dotyczące aktualności przygotowywanych dokumentów i ryzyka konieczności ich ponownego opracowania w przypadku opóźnienia realizacji inwestycji?” informujemy, że Ministerstwo Klimatu i Środowiska pozostaje w stałym kontakcie z przedstawicielami JST, między innymi w ramach prac Zespołu ds. wielkoobszarowych terenów zdegradowanych⁵. Obecnie JST są jeszcze na etapie realizacji inwestycji z KPO, która ma na celu zbadanie stanu zanieczyszczenia na WTZ i opracowanie planów poprawy stanu środowiska. Zakończenie tych działań nastąpi za kilka miesięcy – najwcześniej w III kwartale 2026 r. Stąd też, w świetle trwających prac po stronie JST, trudno jest mówić o potrzebie badania w przyszłości aktualności przygotowywanych dokumentów. Zwracamy również uwagę, że przygotowana dokumentacja, zgodnie z ustawą o WTZ, zaraz po zakończeniu projektów z KPO i otrzymaniu informacji o możliwości finansowania działań związanych z poprawą stanu środowiska, powinna zostać wykorzystana do opracowania stosownych wniosków o wydanie decyzji w sprawie poprawy stanu środowiska na WTZ na podstawie art. 7 ust. 1 ustawy o WTZ. Zatem działania MKiŚ koncentrują się na przygotowaniach do nowej perspektywy finansowej na lata 2028-2034. Istotne jest również, że w przypadku tak dużych projektów związanych z ochroną środowiska konieczne będzie objęcie projektami inwestycyjnymi między innymi monitorowania stanu środowiska również w trakcie realizacji projektów, co pozwoli wyeliminować ryzyko wynikające z ewentualnego rozprzestrzeniania się zanieczyszczenia oraz ewentualnie wprowadzić korekty w trakcie ich realizacji. Jak wyjaśniono powyżej ustawa o WTZ przewiduje takie działania.

Nawiązując do pytania 9. dotyczącego posiadanych na poziomie rządowym aktualnych danych dotyczących rzeczywistych kosztów realizacji projektów w poszczególnych lokalizacjach oraz planów aktualizacji tych kosztów w dokumentach rządowych ponownie należy wyjaśnić, że koszty te będą możliwe do oszacowania po zakończeniu prac nad kompleksowymi ocenami stanu środowiska oraz planami poprawy stanu środowiska na WTZ.

---

⁵ Dz. Urz. Min. Klim. i Środ. poz. 18

Odpowiadając na pytanie 10. „Jakie działania zamierza podjąć rząd, aby zapewnić, że środki publiczne przeznaczone na rozwiązanie problemu tzw. „bomb ekologicznych” przełożą się na realną poprawę stanu środowiska, a nie jedynie na powstanie dokumentacji?” podkreślić należy, że z uwagi na wyżej opisaną konieczność opracowania stosownej dokumentacji koszty oczyszczenia WTZ będą znane dopiero po opracowaniu przez miasta stosownych planów, a następnie dokumentacji związanej z postępowaniami przetargowymi w zakresie wykonania właściwych działań poprawiających stan środowiska. Po zakończeniu inwestycji B3.2.1 KPO oraz pozyskaniu tych danych możliwa będzie ich aktualizacja we wszystkich dokumentach związanych z WTZ.

MKiŚ podjął dotychczas szereg działań legislacyjnych, planistycznych, organizacyjnych, doradczych i finansowych mających na celu wsparcie procesu oczyszczania WTZ z zanieczyszczeń. Opracowywana aktualnie przez JST dokumentacja dotycząca stanu zanieczyszczenia na WTZ jest jedynie jednym z etapów szerszego procesu oczyszczenia tych obszarów. Działania te są jednak kluczowe, ponieważ dopiero po ich zakończeniu będzie znany faktyczny stan zanieczyszczenia środowiska na WTZ, a następnie możliwe będzie przejście do kolejnych działań związanych z oczyszczeniem tych obszarów.

Dotychczasowe działania podejmowane przez administrację rządową i samorządową stanowią kolejne etapy długofalowego procesu zmierzającego do usunięcia zagrożeń związanych z zanieczyszczeniem WTZ. MKiŚ będzie nadal wspierać JST w tych działaniach. Obecnie podejmowane są m.in. działania mające na celu stworzenie możliwości finansowania działań terenowych ze środków UE w perspektywie finansowej 2028 – 2034.

Odnosząc się do pytania 11. dotyczącego etapu diagnozowania wszystkich potencjalnych lokalizacji, które wymagają podobnych działań, uprzejmie informuję, że postępuje realizacja inwestycji KPO na WTZ - Urząd Miejski w Tarnowskich Górach poinformował w trybie roboczym w dniu 8 kwietnia 2026 r. o odebraniu kompleksowej oceny stanu środowiska, a samorzady Bydgoszczy, Tomaszowa Mazowieckiego i Zgierza są w trakcie jej wykonania. Urząd Miejski w Jaworznie wykazuje opóźnienie związane z postępowaniem o wyłonienie wykonawcy. Kolejna próba podpisania umowy w tej sprawie jest planowana na 11 maja 2026 r.

Ponadto warto wspomnieć, że ustawa o WTZ zawiera przepisy dotyczące procedury identyfikacji nowych, jeszcze nierozpoznanych WTZ. Zgodnie z art. 3 ust. 2 ustawy o WTZ właściwy organ⁶ informuje wojewódzki inspektorat ochrony środowiska (wioś) o nierozpoznanym WTZ. Następnie zgodnie z art. 3 ust. 3-5 ustawy o WTZ wioś weryfikuje, z udziałem wskazanych w tych przepisach organów i instytucji, informacje o WTZ przekazane przez właściwy organ. Po weryfikacji otrzymanych danych, wioś przekazuje zgodnie z art. 3 ust. 6 ustawy o WTZ informacje

---

⁶ Wójt, burmistrz albo prezydent miasta, a dla terenu zamkniętego – regionalny dyrektor ochrony środowiska.

o nierozpoznanym WTZ do Głównego Inspektora Ochrony Środowiska (GIOŚ). Dodatkowo, zgodnie z art. 3 ust. 7 ustawy WTZ, wioś może samodzielnie zidentyfikować nierozpoznany WTZ w ramach zadań Inspekcji Ochrony Środowiska i przekazać tę informację do GIOŚ. Po otrzymaniu z wioś informacji o nierozpoznanym WTZ, GIOŚ zgodnie z art. 3 ust. 8 wpisuje teren do ewidencji wielkoobszarowych terenów zdegradowanych (ewidencji WTZ). Zgodnie z art. 3 ust. 12 GIOŚ przekazuje wyciąg z ewidencji WTZ do MKiŚ, a na tej podstawie MKiŚ może ewentualnie wszcząć proces legislacyjny w celu zmiany załącznika do ustawy WTZ w miarę dostępności środków na ten cel. GIOŚ pismem z dnia 24 lutego 2026 r. przekazał MKiŚ zbiorczy wyciąg z ewidencji WTZ. Aktualnie trwa analiza otrzymanych dokumentów i wymiana korespondencji z GIOŚ.

Z wyrazami szacunku

Z up. Ministra

Anita Sowińska

Podsekretarz Stanu

Ministerstwo Klimatu i Środowiska

/ – podpisany cyfrowo/